

Υπόθεση C-410/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

27 Μαΐου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Μαΐου 2019

Αναιρεσείουσα:

The Software Incubator Ltd

Αναιρεσίβλητη:

Computer Associates (UK) Ltd

TO SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM (Ανώτατο
Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου)

22 Μαΐου 2019

[παρλειόμενα]

[παρλειόμενα]

Computer Associates (UK) Ltd (αναιρεσίβλητη) κατά

The Software Incubator Ltd (αναιρεσείουσα)

ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ του συνηγούρου της αναιρεσείουσας και του
συνηγούρου της αναιρεσίβλητης κατά τη συνεδρίαση της 28ης Μαρτίου 2019

ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ:

1. να υποβληθούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ερωτήματα που εκτίθενται στο συνημμένο στην παρούσα διάταξη παράρτημα προς έκδοση

- προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. να ανασταλεί η δίκη μεταξύ της αναιρεσεύουσας και της αναιρεσίβλητης [παραλειπόμενα] [**παραλειπόμενα**] μέχρι την έκδοση αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των υποβληθέντων ερωτημάτων ή μέχρι την έκδοση νέας διατάξεως
 3. Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα. [**σελ. 2. του πρωτοτύπου**]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το αιτούν δικαστήριο

1. Το αιτούν δικαστήριο είναι το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, στο εξής: Supreme Court).

Διάδικοι

2. Οι διάδικοι της κύριας δίκης είναι:
 - 2.1. **Software Incubator Limited** (στο εξής: **Software Incubator**), [παραλειπόμενα][**παραλειπόμενα**].
 - 2.2. **Computer Associates UK Limited** (στο εξής: **Computer Associates**), [παραλειπόμενα][**παραλειπόμενα**].

Το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

3. Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά αγωγή αποζημίωσης της Software Incubator κατά της Computer Associates, η οποία ασκήθηκε δυνάμει των Commercial Agents (Council Directive) Regulations 1993 (κανονιστικές πράξεις του 1993 περί εμπορικών αντιπροσώπων, στο εξής: Regulations), με τις οποίες το Ηνωμένο Βασίλειο μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο τις διατάξεις της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) (στο εξής: οδηγία).
4. Τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν το κατά πόσον ο ορισμός του εμπορικού αντιπροσώπου που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας, ο οποίος περιορίζεται στην «*πώληση εμπορευμάτων*», ισχύει για αντίγραφο λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, το οποίο παρέχεται ηλεκτρονικά σε πελάτη του αντιπροσωπευόμενου συνοδευόμενο από τη χορήγηση διαρκούς άδειας χρήσης αντιγράφου του λογισμικού [**σελ. 3. του πρωτοτύπου**]
5. Η Software Incubator υποστήριξε ότι η ηλεκτρονική παροχή λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών σε πελάτη του αντιπροσωπευόμενου, το οποίο συνοδεύεται από τη χορήγηση διαρκούς άδειας χρήσης αντιγράφου του λογισμικού, αποτελεί «*πώληση εμπορευμάτων*» κατά την έννοια του άρθρου 1,

παράγραφος 2, της οδηγίας. Η Computer Associates υποστήριξε ότι η ηλεκτρονική παροχή λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών σε πελάτη του αντιπροσωπευόμενου, το οποίο συνοδεύεται από τη χορήγηση διαρκούς άδειας χρήσης αντιγράφου του λογισμικού, δεν αποτελεί «πώληση εμπορευμάτων» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας.

6. Με απόφαση της 1ης Ιουλίου 2016, το High Court of England and Wales (ανώτερο δικαστήριο της Αγγλίας και της Ουαλίας, Ηνωμένο Βασίλειο, στο εξής High Court) έκρινε ότι η παροχή ηλεκτρονικά παρεχόμενου λογισμικού συνοδευόμενου από διαρκή άδεια χρήσης ισοδυναμεί με «πώληση εμπορευμάτων» και επιδίκασε αποζημίωση ύψους 475 000 GBP (λιρών στερλινών) στη Software Incubator σύμφωνα με τις Regulations.
7. Επιληφθέν της κατά της αποφάσεως αυτής ασκηθείσας εφέσεως, το Court of Appeal of England and Wales (εφετείο της Αγγλίας και της Ουαλίας, Ηνωμένο Βασίλειο, στο εξής: Court of Appeal), με απόφαση της 19ης Μαρτίου 2018, έκρινε ότι το λογισμικό που παρασχέθηκε σε πελάτη του αντιπροσωπευόμενου ηλεκτρονικά και όχι σε υλικό μέσο δεν συνιστά «εμπόρευμα» κατά την έννοια της κανονιστικής πράξης 2, παράγραφος 1, των Regulations και του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας. Ως επακόλουθο αυτής της διαπίστωσης, το Court of Appeal κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Software Incubator δεν ήταν εμπορικός αντιπρόσωπος κατά την έννοια των Regulations και απέρριψε το αίτημά της για αποζημίωση βάσει των Regulations.
8. Κατόπιν τούτου, η Software Incubator ζήτησε από το Supreme Court άδεια προκειμένου να ασκήσει αναίρεση κατά της αποφάσεως του Court of Appeal. Με απόφαση της 28ης Μαρτίου 2019, το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε την άσκηση αναιρέσεως και υποβάλλει πλέον τα ακόλουθα ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

Τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά [σελ. 4. του πρωτοτύπου]

Συμφωνία

9. Η αξίωση της Software Incubator πηγάζει από συμφωνία μεταξύ της Software Incubator και της Computer Associates που συνήφθη στις 25 Μαρτίου 2013 (στο εξής: συμφωνία). Σύμφωνα με τη ρήτρα 2.1 της συμφωνίας, η Software Incubator ενεργούσε εξ ονόματος της Computer Associates για την προσέγγιση δυνητικών πελατών στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία με σκοπό την «προώθηση, εμπορία και πώληση του προϊόντος». Ως «προϊόν» ορίζονταν στο πρώτο παράρτημα της συμφωνίας το «λογισμικό αυτοματοποίησης της λειτουργίας εφαρμογών για την ανάπτυξη και τη διαχείριση εφαρμογών στο κέντρο δεδομένων» (στο εξής: λογισμικό). Ως εκ τούτου, για τους σκοπούς της συμφωνίας, η Computer Associates ήταν ο αντιπροσωπευόμενος και η Software Incubator ο αντιπρόσωπος.
10. Το λογισμικό είναι γνωστό ως application release automation software (λογισμικό για την αυτοματοποίηση της έκδοσης εφαρμογών, στο εξής: RAS). Το RAS είναι

«λογισμικό για λογισμικό» υπό την έννοια ότι ο σκοπός του συνίσταται στο να συντονίζει και να υλοποιεί αυτομάτως την ανάπτυξη και την αναβάθμιση άλλων εφαρμογών λογισμικού στα διάφορα επιχειρησιακά περιβάλλοντα μεγάλων οργανισμών, όπως τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρίες, κατά τρόπον ώστε οι υποκείμενες εφαρμογές να είναι πλήρως ενσωματωμένες στο περιβάλλον λειτουργίας του λογισμικού. Το προηγμένο RAS είναι πολύπλοκο και ακριβό και είναι πιθανόν να παρέλθει μεγάλο διάστημα για τη σύναψη και την ολοκλήρωση μιας συμφωνίας με μεγάλο οργανισμό.

Το λογισμικό

11. Το λογισμικό περιγράφηκε από το High Court ως προηγμένο, εμπορικό και μη εξατομικευμένο. Όπως προβλέπονταν στις συμβάσεις μεταξύ της Computer Associates και των πελατών της, η φόρτωσή του στο υλισμικό των πελατών μπορούσε να γίνει είτε με υλικό μέσο είτε μέσω ηλεκτρονικής τηλεφόρτωσης. Όπως διαπίστωσε το Court of Appeal, τα μη αμφισβητούμενα αποδεικτικά στοιχεία της Computer Associates ήταν τα εξής: (1) Η Computer Associates παρείχε το λογισμικό ηλεκτρονικά μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιείχε σύνδεσμο προς διαδικτυακή πύλη από την οποία ο πελάτης τηλεφόρτωνε το λογισμικό, και (2) το λογισμικό δεν παρασχέθηκε ποτέ από την Computer Associates στους πελάτες της με τη χρήση υλικού μέσου.

Χορήγηση άδειας χρήσης λογισμικού από την Computer Associates [σελ. 5. του πρωτοτύπου]

12. Η ρήτρα 4.1 της συμφωνίας προέβλεπε ότι η Computer Associates είχε το αποκλειστικό δικαίωμα να καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις όσον αφορά τη χορήγηση της άδειας χρήσης του λογισμικού στους πελάτες· η ρήτρα 6.1 προέβλεπε ότι η Computer Associates θα χρέωνε και θα εισέπραττε όλα τα «τέλη» που οφείλονταν από τους πελάτες τα οποία συνδέονταν με τη «χρήση» του λογισμικού. Η Software Incubator ήταν επιφορτισμένη με την προώθηση της χορήγησης αδειών χρήσης του λογισμικού από την Computer Associates στους πελάτες της. Η Software Incubator δεν είχε επιφορτιστεί με τη μεταβίβαση δικαιωμάτων κυριότητας ή παρεμφερών δικαιωμάτων στο λογισμικό.
13. Η Computer Associates υπέγραψε συμβάσεις που επέτρεπαν στους πελάτες της να χρησιμοποιούν το λογισμικό υπό τους όρους που καθορίζονταν στη Software Module (ενότητα λογισμικού) σύμφωνα με τη Foundation Agreement (βασική συμφωνία) στην περίπτωση νέων πελατών ή τη Master Agreement (συμφωνία-πλαίσιο) στην περίπτωση των υφιστάμενων πελατών. Οι νέοι πελάτες αποκτούσαν πρόσβαση στο λογισμικό συμπληρώνοντας ένα έντυπο παραγγελίας, το οποίο διευκρίνιζε ότι το λογισμικό που καθορίζονταν στο έντυπο παραγγελίας «διατίθεται στον πελάτη σύμφωνα με τους όρους του παρόντος εντύπου παραγγελίας και της προαναφερθείσας Foundation Agreement (βασικής συμφωνίας). Η άδεια χρήσης του λογισμικού CA χορηγείται στον πελάτη από την CA Europe S.A.R.L. σύμφωνα με τη Software Module (ενότητα λογισμικού) μεταξύ του πελάτη και της CA Europe S.A.R.L.». Για τους πελάτες που είχαν συνάψει τη Master Agreement

(συμφωνία-πλαίσιο) με την Computer Associates, ίσχυαν για τις άδειες λογισμικού οι όροι που καθορίζονταν στην εν λόγω συμφωνία [οι οποίοι είναι ουσιαστικά παρεμφερείς με τη Foundation Agreement (βασική συμφωνία) και τη Software Module (ενότητα λογισμικού)].

14. Με τη ρήτρα 3.1 της Software Module (ενότητας λογισμικού), η CA Europe S.A.R.L (στο εξής: CA Europe) παραχωρούσε στον πελάτη περιορισμένη, μη αποκλειστική και μη μεταβιβάσιμη άδεια υπό τους εξής όρους: (i) να εγκαθιστά και να χρησιμοποιεί το λογισμικό στην καθορισμένη περιοχή μέχρι τον εγκεκριμένο αριθμό τελικών χρηστών· (ii) να επιτρέπει στους εξουσιοδοτημένους τελικούς χρήστες την πρόσβαση στο λογισμικό· (iii) να δημιουργεί εύλογο αριθμό αντιγράφων του λογισμικού για ανάκτηση σε περίπτωση καταστροφής, και (iv) να μετεγκαθιστά το λογισμικό σε νέα θέση εντός της καθορισμένης περιοχής κατόπιν προηγούμενης γραπτής ειδοποίησης. **[σελ. 6. του πρωτοτύπου]**
15. Με τη ρήτρα 3.4 της ενότητας λογισμικού, η άδεια τελούσε υπό την προϋπόθεση της συμμόρφωσης του πελάτη προς τις εξής υποχρεώσεις: (i) να μην αποκτά πρόσβαση ή να μη χρησιμοποιεί οποιοδήποτε τμήμα του λογισμικού για το οποίο δεν του είχε χορηγηθεί άδεια χρήσης· (ii) να μην προκαλεί ή επιτρέπει την αντίστροφη μεταγλώττιση ή τον αντίστροφο τεχνικό σχεδιασμό του λογισμικού· (iii) να μην τροποποιεί το λογισμικό· (iv) να μη μισθώνει, εκχωρεί ή μεταβιβάζει το λογισμικό ή να μην παραχωρεί περαιτέρω άδειες εκμεταλλεύσεως του λογισμικού· (v) να μην αφαιρεί τυχόν ενδείξεις περί κυριότητας, ετικέτες ή σήματα που έχουν τεθεί επί αντιγράφου του λογισμικού, ή (vi) να μην υπερβαίνει τον επιτρεπόμενο αριθμό τελικών χρηστών.
16. Η ρήτρα 4.1 της ενότητας λογισμικού προέβλεπε ότι η Computer Associates/CA Europe διατηρούσε όλα τα «δικαιώματα, τίτλους, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα, εμπορικά απόρρητα και όλα τα άλλα δικαιώματα κυριότητας» επί του λογισμικού και ότι δεν χορηγούνταν στον πελάτη τέτοια δικαιώματα. Η ρήτρα 9.12 της ενότητας λογισμικού καθιστούσε επίσης σαφές ότι η άδεια χρήσης δημιουργούσε μόνο προσωποπαγή δικαιώματα υπέρ των συμβαλλομένων.
17. Κάθε άδεια λογισμικού μπορεί να ισχύει για απεριόριστο διάστημα («*διαρκής άδεια*») ή για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Στην πράξη, οι περισσότερες άδειες ήταν διαρκείς. Με τη ρήτρα 10.2 της Foundation Agreement (βασικής συμφωνίας), έκαστος των συμβαλλομένων μπορούσε να καταγγείλει τη συμφωνία σε περίπτωση σοβαρής παραβίασης της συμφωνίας εκ μέρους του έτερου συμβαλλομένου (με την επιφύλαξη της προβλεπόμενης προθεσμίας καταγγελίας και της προθεσμίας επανορθώσεως) ή λόγω αφερεγγυότητας του έτερου συμβαλλομένου, μετά την οποία η σχετική άδεια θα ανακαλούνταν αμέσως και τυχόν αντίγραφα του λογισμικού θα έπρεπε να επιστραφούν στην Computer Associates, να διαγραφούν ή να καταστραφούν από τον πελάτη.

Καταγγελία της συμφωνίας [σελ. 6 του πρωτοτύπου]

18. Με επιστολή της 9ης Οκτωβρίου 2013, η Computer Associates κατήγγειλε τη συμφωνία με τη Software Incubator.

Σχετικές νομοθετικές διατάξεις

19. Η εφαρμοστέα στα πραγματικά περιστατικά εθνική διάταξη είναι ο ορισμός του εμπορικού αντιπροσώπου στην κανονιστική πράξη 2, παράγραφος 1, των Regulations, η οποία ορίζει ότι «Κατά την έννοια των παρουσών Regulations, [...] εμπορικός αντιπρόσωπος [σελ. 7 του πρωτοτύπου] είναι εκείνος στον οποίο, υπό την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου μεσολαβητή, ανατίθεται σε μόνιμη βάση να διαπραγματεύεται, για λογαριασμό άλλου προσώπου (του “αντιπροσωπευόμενου”), την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων, [...]».

20. Η διάταξη του δικαίου της Ένωσης της οποίας ζητείται η ερμηνεία είναι το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες), η οποία ορίζει ότι «Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, εμπορικός αντιπρόσωπος είναι εκείνος στον οποίο, υπό την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου μεσολαβητή, ανατίθεται σε μόνιμη βάση είτε να διαπραγματεύεται για λογαριασμό άλλου προσώπου, το οποίο καλείται στο εξής “αντιπροσωπευόμενος”, την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων [...]».

Λόγοι υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

21. Η οδηγία απαιτούσε από το Ηνωμένο Βασίλειο να θέσει σε ισχύ τις διατάξεις της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

21.1. του δικαιώματος του εμπορικού αντιπροσώπου σε κατ’ αποκοπή αποζημίωση ή ανόρθωση της ζημίας σε περίπτωση λύσης της σύμβασης (όπως προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας), βάσει του οποίου προβλήθηκε η σχετική απαίτηση, και

21.2. του ορισμού του εμπορικού αντιπροσώπου, από τον οποίο λαμβάνεται απευθείας η εθνική διάταξη που εφαρμόζεται στα πραγματικά περιστατικά, η οποία παραπέμπει στην αγγλική γλωσσική απόδοση της ίδιας διάταξης της βασικής οδηγίας (άρθρο 1, παράγραφος 2).

22. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, διότι εκτιμά ότι το ζήτημα του κατά πόσον ο εν λόγω ορισμός ισχύει για τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης δεν αποτελεί σαφή πράξη (acte clair), όπως περιγράφονται ειδικότερα στα προδικαστικά ερωτήματα.

Προδικαστικά ερωτήματα

23. Τα ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο στο ΔΕΕ προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι τα εξής:

(1) Αποτελεί ένα αντίγραφο λογισμικού υπολογιστή, το οποίο παρέχεται σε πελάτες του αντιπροσωπευόμενου ηλεκτρονικά και όχι σε υλικό μέσο, «εμπόρευμα» κατά την [σελ. 8 του πρωτοτύπου] έννοια του εν λόγω όρου, όπως αυτός περιλαμβάνεται στον ορισμό του εμπορικού αντιπροσώπου στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) (στο εξής: οδηγία);

(2) Αποτελεί η προμήθεια λογισμικού υπολογιστή σε πελάτες του αντιπροσωπευόμενου, μέσω της χορήγησης στον πελάτη διαρκούς άδειας χρήσης αντιγράφου του λογισμικού, «πώληση εμπορευμάτων» κατά την έννοια του εν λόγω όρου, όπως αυτός περιλαμβάνεται στον ορισμό του εμπορικού αντιπροσώπου στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας;

Ο γραμματέας του Δικαστηρίου

22 Μαΐου 2019

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΝΩΣ